

satis à competenti, vel incompetenti Judice possessionem obtineat, dum nulla suppetit necessitas, ut debet esse judicialis, & apprehendit etiam potest propria autoritate, ut etiam advertitur supra d. disc. 197.

Et ulterus quando etiam Judicis authoritas necessaria est, adhuc fabulosum dicebam esse assumptum, quod ob qualiter tefatoris, & bonorum, adesse diceretur incompetentia Judicis iacit; tunc quia etiam in casu, de quo agitur d. dec. 149. Ottob. contrarium omnino verius dicendum venit ex deducitis d. disc. 6. de successione, atque in specie ad effectum presentis controversie de facto ubique contrarium servatur, quoties contentio sit inter lacus nescindit, juxta plures causas in his terminis recentibus disc. 94. de Juris factis. & alibi, adeo dicta opinio vere irrationabilis, maleque fundata locum habeat solum, ut vulgo dici solet intra domesticos parientes, id est solum in ipsa Rota, & in Tribunalibus subordinatis, & inferioribus Status Ecclesiastici, in quibus ut plurimum cum opinionibus, & cum prae hijs Tribunalibus procedi possit, justa infinita dicitur d. disc. 35. de Judic. & disc. 32. in Rec. Chr. & alibi. Tum etiam quia dicta opinio quando recipienda esset, procedit quando agatur de successione immediata Clerici, vel persona Ecclesiastica, non autem quando de mediatu, & remota, quoties ultimus possessor, & defunctus esset lacus, cum ita bona esse dicuntur postea statu iacalii; Alius etenim dicebam, quod si qualitas mediatu attendenda esset; omnia bona, quae sunt in hoc Mondo, cedula venient Ecclesiastica, & exempta, etiam illa, que obveniant ab Aaron, & à Melchizedech, & similibus, quod utique redolent fabulam, quia nulla major.

Quo verò ad secundum punctum identitatis familiæ, illerat potius facti, quam juris: ideoque nulla cedebant partes Advocati, atque in facto eabeni, & concludentes iustificari videbatur cum probatione descendentiæ a communi stipite per gradus diffinitos, etiam de tempore proximo, ad eadē ad eadē folia distante septimi gradus civilis, ut supra. Nil obstante diversitate infinitum, in qua nūm istud istebatur; quoniam illa consideratione digna videtur alterum effectum, de quo infra in tertio punto, sed apta non est tollere hanc veritatem naturalem. Potissimum quia docebatur in facto de quadam accidental motivo, ob quod testator diversi uteretur insignis, cum idem prius, ejusque maiores uteretur eisdem; quibus rebus conveniens utebatur tamquam antiquis propria familiæ; Atque ad id deducebam ea, que eruditè deducita habentur apud Thefau, dec. 290. que est finalis ex no. 38. super problematum. An antiquitus haberet usus armorum, vel insignium familiarium, quod scilicet in aliquibus temporibus, vel rerum contingentibus casus dedit, ut plures germani fratres diversa adhiberent arma, sive insignia?

Demum quoad tertium punctum resipientem iustitiam, & merita causa, & in quo revera cardo difficultatis refidebat. Scribentes pro actore summa fundamenta constituebant in deducitis à me in iam editis d. disc. 25. 30. 52. & 53. & alibi hoc eod. tit. super distinctione, judicose quidem, ac fundate per moderniores traditæ, antiquioribus ignota inter familiam contentivam remotam, complectente illam in universum, de cuius identitate constet, ob descenditiam, quoniam remotam ab eodem stipite. Et contentivam proximam, que in iis, in quibus ratione co-libatus, vel carentia propria prolis non est verificabilis effectiva, ut presenti, illius naturam, & qualitatem fortiorum, constituta ex parte, vel ad summum ab avo disponentes.

In hoc itaque punto, retinetus codem sensu veritatis; de quo primo loco respondi, non negabam, sed approbabant dictam distinctionem, ut potest à me loc. cit. nimium laudant. Dicebam tamen quod fallacia verbatur in applicatione, cum illa procedat, atque si nūm considerabilis in uno ex tribus casibus; Primiò nemp̄ in concurvo, & ad effectum prælacionis inter cœlestes agnatos de una, vel de altera specie; Secundò, ubi remoto sit talis, quod redoleat formaliter diversitatem familiarium, ob diversitatem infinitum, vel alius adiecti, juxta celebre exemplum, quod tamquam originalis circumferri solet traditum a Soccin, inter cons. Carii, familia Fontangæ, Placentie, divisa in tota diversitas familiæ habentes diversas denominations, cum aliis exemplis insinuat supra d. disc. 30. & seqq. Et tertio ad summum quando nullæ, neque in insignib; neque in denominatione concurrente diversitate, adit tamen notabilis diversitas (tamen, quia nemp̄ una linea ob fortuna, vel rerum contingentes sit in statu nobili, & qualificato, altera vero in ignobilis, & depresso, ad eadē prioris ifam non recognoscat in suam, juxta calum), de quo d. disc. 31. de jurepa-

Quatenus pertinet ad primam omnino plana videbatur affirmata.

illi majores pati valent; Ideoque habemus dictum, quod omne ignotum pro magnifico. Juridicum autem considerabile erat motivum, de quo su-
2 deprecative verbis canum usus esset, Text. in l. etiam hoc modo, & leo modo, ff. leg. 1. cum concord. supra disc. 57. nuf-
fin. Multò magis quia in testamento continetur verba pra-
ceptiva, ibi, sī dīa; Ideoque excepta prima disputatione, ut plurimum vaga, & superficiali, non fuit amplius actum de hoc puncto, ut potest plano.

Idem sequuntur est de altero, quoniam licet Scribentes pro Andrea deducerent alias plas meditationes deducatas a verisimilitudine, quod feliciter si testator vocare voluit 3 filios sibi ignotos, ut potest adhuc non natos, ac proprie-
mos votus potius ex affectione erga Patrem, multo magis istum vocare voluisse censendum esset, adhibendo coniectum dictum, quod si Testator resurgeret, & interrogaret, ita verisimilititer responderet, sive quod abfutum esset includere filios ignotos & nascituros, & exclude-
re Patrem cognitum, & qui causa est vocatio filiorum, cum semper poteriori censenda sit causa, quam causatum, ex deducitis d. disc. 15. de Successione & alibi.

Attemen, ut præmissum est dici merebant ista pia meditations, quoniam ut adveritur supra d. disc. 30. & in aliis frequenter, ac etiam d. disc. 15. de Successione in huiusmodi præfertim dispositiōnibus fideicommissariis, que ut potest servituunt indubitatebus, odiō potius quam favorebus censenda sunt, ac propter ea magis receptum est, ut stricta fieri debeat interpretatio, atque in dubio pro ex-
clusione respondentium, prohibita est extensio de persona ad personam, vel de cafo ad cafun, quoniam identitas immo majoritas rationis accedit, minime curantur absurdida, quoniam non queruntur, quare, sed quid Testator voluerit, neque Judices ordinant testamento, sed exequuntur, & interpretantur; Et quoniam omnes dictæ proposi-
tiones, ac etiam altera supplicationis facienda per legem, vel per Judicem eus, quod verisimiliter à disponente volu-
tum sit, & non legitur, sed omisum sit, vera censenda
sit, ut adveritur eod. d. disc. 30. & seqq. & d. disc. 115. & in aliis plures hoc sit. & d. disc. 15. de Successione & alibi; Attemen adver-
tebam, dictæ propositiones in suis respectu cœsibus pro-
cedere, & esse veras, non quidem ad effectum formalis exten-
sionis, vel inductionis illius voluntatis, quia nullatus in testamento, vel alia dispositione legatur, sed vel ad effectum comprehensionis sub eius verbis, vel ad effectum interpretationis, adeoque ex verbis, & argumentis ex ipsa dispositione refutantibus, refutare interpretationis, vel comprehensionis capacitas. Ideoque magna differentia est inter unum, & alterum effectum eodem modo, quo (ex gr.) habemus inter no-
vam dispositionem additivam, vel ademptivam eorum, quia in testamento adiuntur, vel definiri, & interpretationem, vel declarationem eorum, que dici valeant virtualiter, & implicitè inesse, quoniam sint dubia, & obscuræ, ut isto posteriori casu sufficiat probatio naturalis, etiam imperfetta, & administrativa, prior autem requiratur formellus, ut hoc sit, & sub altero de testam. & alibi pluribus adiutivis, & interpretativis, prius exigat rigorosè requisita præscriptionis, altera vero non, ex deducitis d. disc. 21. de Judic. & alibi, cum similibus.

Est bene verum, quod magna constituenda venit differ-
entia inter casum, in quo non intrante exceptione, vel
comprehensione, fideicommissum cœsetur omnino, & in substantia, adeo bona acquirant libertatem; Et casum, in quo adhuc suam habeat durationem, & progressum in personis, vel gradibus minus dilectis, ut frequenter quo-
que hoc sit. adiutivum, atque in hac facti specie agebatur de posteriori casu; Verum semper intrat eadem responso, quod hoc distincto nūm operativa sit pro magis facilis, vel respectivè difficultis; sive magis benigna, & late, au-
re respectivè strida, & rigorosa interpretatione, vel supple-
tione, semper tamen retento prælippito capacitatibus, que in hac facti specie videbatur non adesse, etiam nullum verbum, & argumentum probable continetur, ex quo ista vocatio deliri posset.

Clarius vero ex ea consideratione, quod frequens est te-
stamentum conseruendum, ut patet ex pluribus casibus, de quibus bus sub hoc sit, peractum est, & prelectum in Romana primo-
geniture de Ornanis d. disc. 211. quod pro summa fructu ex-
cludi solent natu, & cogniti, atque vocati, magisque dilig-
ignoti, & non natu ob aversiōnem, que erga natos concepi-
tur ex aliquibus imperfectionibus, ad quas non cogitetur in
nascituri, vel alias ignoti. Quod etiam quotidiana praxis docet in Principiis & aliis, quod magis existimat exteris, & ignotis, quam illos, quorum notitiam habent, ob aliquas imperfectiones, quas in ipsis agnoscant, non cogitando, an

Card. de Luca, Lib. X.

De eadem materia, de qua supra d. disc. 119. An scilicet dispositio relativa ad illam alterius Testatoris, intelligenda veniat per similitudinem, vel per veritatem, & quomodo. Ac etiam de materia Text. in Lecum a Matre. An scilicet, & quando fideicommissario oblitera qualitas hereditaria eius, qui bona fideicommissi alienavit.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 De materia additionis hereditatis remissive.
- 3 Quando sit electio fideicommissarii agere ad rem alienam, vel pretium; & de ejus obligacione non impugnandi factum auctoritatis.
- 4 De questione, an dispositio relativa ad illam alterius sit per veritatem, vel per similitudinem.
- 5 Quod bona nostra, & incorporata ad alii assumant istorum naturam, & regulerint cum fideicommissio in istis ordinatis.
- 6 Quomodo intelligendum sit verbum heredium.

DISC. CCLII.

Perpetua de Gandulphio de anno 1509, heredes instituit Phanthafieam filiam, & Leonellum de Victoria generum aquis portionibus, cum fideicommissio perpetuo ad favorem descendenter iorum conjugum prius linea masculina, postmodum feminina, inquit in dicta hereditate ad eisdem quoddam praeclaram. Leonellus de proprio acquirivit 17. tornatas ibi proximas, quas tanquam adjunctiones sub eodem colono donec virxit, tenuit perinde ac si esset unus, & idem praeclara, quam decedens, legavit dicta Panthafieam tam praeclaram, quam in dictis tornatibus adjunctas, sub ea lege, ut post eum mortem remanerent filii, & heredes, & in hereditate ipsius. Testator, sicut fuit voluntas dicta Perpetuae; In aliis vero ejus bonis, scriptis hereditibus illis, ordinavit perpetuum fideicommissum descendenter in linea masculina tantum, quae defacta vocavit masculinum de familia; Quare facta causa huius substitutionis Victoria, qui reliqua bona tanquam proximorum obtinuit, iudicium instituit contra Marchionem Galeatum Malvechum de Lombardis postularem dictarum tornatuarum ejus authoribus, per dicti Testatoris descendentes alienatarum, atque obiecta sententia favorabiliori in partibus, introducta causa in Rota coram Calataju, praevis dubiis decisionibus illa confirmata fuit, ac denouo commissa, causa in eadem Rota coram Emerix, sub diebus 16. Junii 1673, & 8. Junii 1674, responsum fuit de dictarum sententiarum confirmatione, sed reposita causa coram eodem sub die 11. Decembris 1675, atque in hoc statu me ad causam evocata, recessum fuit a dictis, & in hoc statu, quod sciam, causa reperitur, quoniam licet reposita fuit sub die 16. Martii 1676, attamen dilatata fuit resolutio.

Duo autem erant huius causae puncti; Primo nemp̄ super negotio principalis, an scilicet iste tornatura caderent sub fideicommissio universalis per dictum Leonellum, ut supra ordinato; Et secundo, an Actori obstat qualitas hereditatis eorum, qui alienationem fecerunt, ut propterea obstat adeo frequenter enunciata regula Text. in l. cum a Maire, C. de rei vendic. ad hunc autem secundum punctum se restringit, ita dictio edita ad favorem Rei, & possessoris, super dictae qualitatis hereditatis obstantia sub silentio involvendo primum; Ile vero erat potius facti, quam juris, ac scilicet actus, qui deducuntur pro dicta qualitate tam media, quam immediata, effent univoci, ut requiritur, vel aequivoqui, juxta ea, qua habentur in sua fede sub tit. de hered. de 6.11. & seq. id est, quod iste non dicitur punctus capax regulae certe, & generalis, cum totum pendeat ex singulorum causarum circumstantiis particularibus; Solumque confitebat in articulo juris assumptione per Scribentes, pro Actori deducto in predicta ultima dispositione, quod scilicet ubi etiam constaret dicta qualitate, adhuc tamen esset in electione ejusdem Actoris vindicare bona alienata reficiendi pretium, sive id, quod interest. Verum in hoc dicebam procedi cum equivoco; quoniam ista recte, juxta illas positiones, cum quibus utpote recipitis hodie praeferint in Rota, & Curia proceditur, competit fideicommissario venienti ex persona propria tantum abque dicto obstatu, ut vindicare possit a tertius postessoribus bona male alienata, vel agere contra heredem gravatum alienantem, seu ejus heredes, & bona pro reintegratione fideicommissi, prout sibi magis expedire paret, ex deductis supra de 173. n.2. & in aliis pluribus; Sed quando dictum obstatu qualitas isti hereditaria, tunc licet una opinio idem credit, quam communiter refert Gramat. de 94. Attamen ista reprobata, magis recipitur altera, qua referunt per Franc. de 83. ut haeres tenetur praecise in ipse alienata habere ratum factum sui Authoris, & non admittatur ad hanc oblationem refectio eius, quod interest, nisi quando actus est nullus, ob decreto annullativum positum a Testatore,

vel quia iusta suaderent aliquae particulares facti circumstantia putata, quia ageretur de re conspicua, cuius conservatio in posteritate. Testator particulariter desideravit, sive quo aliis concurrat congrua ratio, que idem exigat, ut advertitur plures in praecedentibus, & praestitum in hoc tit. in Bononiens. de Seraphinis dis. 247.

Quo verò ad primum punctum, super quo propriè minus Advocatorum, iusta plures enunciatum Curiae stylum, verbabatur, dum ipsi nullatenus se ingenerunt in iis, que sunt facti, utpote pertinentibus ad caesarum Patronos; Cum ego non scripserim in causa ab initio, sed solum fuerim ad eam avocatus post editas quatuor contrarias decisiones. Hinc licet ea, qua mihi deducere videntur est, aliquam haberent probabilitatem; Nihilominus cum ageretur de puncto lemitorio, utpote per quatuor vices decido; idcirco in favoribili resolutione opinando, quod sufficeret dictum motivum factum, ille examinatus non fuit.

Cum itaque in dictis decisionibus procederetur cum terminis quae actionis inter Socini, & Decimi, de qua supra dis. 119. amplectendo potius opinionem Socini, utpote magis communiter receperant, dicebam, quod nonnullus casus est dicti de 4. verius; Si quidem dicta questione propriè pertinet casum, in quo tota dispositio secundum Testatoris sit simpliciter relativa ad alterum primi, iuxta casus recentissimos, tam dicto 119. quam dicto 18. & 8. & in aliis, adeo ut ageretur de regulatione totius dispositionis, & affis respectivo. Id autem in presenti non intrabat, dum hic Testator in ejus hereditate explicitum ordinaverat fideicommissum agnatum, prius in familia effectiva, deinde in contentiva, nulla relatione habita ad illud forum, quod erat diversa natura, utpote restriktum ad solam descendenteriam tam masculinam, quam femininam, id est extranea videbantur autoritates in dictis decisionibus relatae, & qua recentur etiam d. dicto 119. utpote percutientes terminos diversos.

In hac vero facti specie advertebam, quod potius intrarent ea, quae habentur dicto 7. de legat. & alibi, super definitione Patris patrum, ut illa prædicta, & bona, qua prius erant separata, & dependentia, efficiantur pars, & membrum alterius prædicti, sub cujus vocabulo, & dispositione 5. veniant, tanquam per speciem alluvionis, vel subiective unionis, adeo ut efficiantur ejusdem naturae, ac pertineant ad illos, ad quos prædictum principale pertinere debet, iuxta casum, de quo supra dicto 4. & in ibi relatis decisionibus in ea causa proditis, quod dictum ex iudicio Testatoris aliqua bona privata, & allodialia annexantur aliqui feudo, vel in Castro; Ac propter ea afflantur naturam feudi, i.e. vel reflective jurisdictionalem, iuxta deducta per Aponte cons. 62. Rovit. cons. 202. lib. 2. Galcor. contrav. 22. lib. 1. & habeat plures in sua fede sub tit. defendit.

Istum igitur dicebam videri causum præcicum questionis, quod scilicet Testator illas Tematas contradistinxerat voluerit ad reliquias ejus alicet, easque regulare, iuxta naturam dicti prædicti, cui illas univerter, & incorporaverat, & per consequens spectarent ad eos, qui ad hunc fideicommissum votati erant, perinde ac si in hereditate prima fideicommissi remansissent, nilque agere habentur cum propria hereditate; Idque probabilem ad verobam habere rationem, ni miam verisimilitudinem, quoniam cum ab ejus hereditate, vel fideicommissu universalis exclusisset feminas, eamque descendentes, qui vocari erant ad praefatum alterum causum circumstantias particularibus; Solumque confitebat in articulo juris assumptione per Scribentes, pro Actori deducto in predicta ultima dispositione, quod scilicet ubi etiam constaret dicta qualitate, adhuc tamen esset in electione ejusdem Actoris vindicare bona alienata reficiendi pretium, sive id, quod interest. Verum in hoc dicebam procedi cum equivoco; quoniam ista recte, juxta illas positiones,

cum quibus utpote recipitis hodie praeferint in Rota, & Curia proceditur, competit fideicommissario venienti ex persona propria tantum abque dicto obstatu, ut vindicare possit a tertius postessoribus bona male alienata, vel agere contra heredem gravatum alienantem, seu ejus heredes, & bona pro reintegratione fideicommissi, prout sibi magis expedire paret, ex deductis supra de 173. n.2. & in aliis pluribus; Sed quando dictum obstatu qualitas isti hereditaria, tunc licet una opinio idem credit, quam communiter refert Gramat. de 94. Attamen ista reprobata, magis recipitur altera, qua referunt per Franc. de 83. ut haeres tenetur praecise in ipse alienata habere ratum factum sui Authoris, & non admittatur ad hanc oblationem refectio eius, quod interest, nisi quando actus est nullus, ob decreto annullativum positum a Testatore,

ut post mortem uxoris

uxoris remanerent in ejus hereditate, ac pertinenter ad ejus heredes, cum praesupposito duratio natus a parentibus sperante propria posteritatis, & descendente masculina, dum ista pariformiter ad utrumque fideicommissum vocata erat; Ideoque ita quodammodo una videbatur heredis, ac propere illa descendenteria durante superflua, & inanis remanebat relatio habita ad fideicommissum Socrus, nisi quod prudenter Testator consideraverit casum, in quo adhuc extantibus descendenteribus de linea feminina dicta prime Testatrix, qui erant etiam descendentes proprii (id est; ejus heredium sanguinis nomen illis congrebat) unde ejus bona ad extraneos collaterales transfuerit debet, ita istares particulares lequeuntur naturam dicti alterius fideicommissi tanquam pars, & membrum sive additamentum prædicti, in quo illud confitebat; Unde verificata mihi videbatur quod ad eum frequenter infinitus super lequeuntur procedendis cum aliquibus conclusionibus, & autoritatibus in abstracto, sive in litera, non autem in spiritu, & non bene reflecendo ad circumstantias facti particularis, ex quibus pendet applicatio, in qua ratione hodie considerare videtur.

PANORMITANA PRIMOGENITURÆ.

Responsum pro veritate suppressi nominibus.

De eadem materia, de qua dicto 4. 119. & 251. super secunda dispositio relativa ad praecedentem alterius, quoniam additamentum, & incorporationem aliquibus, iuxta casum, que habentur supra dicto 119. & in Bononiens. de Victoria dicto 251. id est, que dicebamus ibidem quod habetur in proxime enunciato dicto 251. quod scilicet non operatur afluxu alteram questionem ibidem deducit, an talis dispositio intelligenda veniat per veritatem, vel per similitudinem, quoniam que cuncepitio tenetur in proprio effectu erat id est, ex quo prima dispositio durabat.

Et etiam dispositio ordinata in quibusdam bonis allodium, ac indifferibus, ut regulari debent juxta successionem cuiusdam feudi, seu Castrorum, ita confitendo unum, & idem, habetur supra dicto 4.

Ideoque attento dicti testamenti contextu clare constare dicebam, testatore noluisse facere dispositiōem aliquam personalem, per quam unam perfonam, vel personam genii magis quam alterum prædiligere, seu vocare voluerit, sed agnoscendo, quod primogenitura successio deferebatur proximo fratri secundogenitu, ita ad maiorem domus decorum eamdem primogenituram pinguiorem, magisque conspicuum efficeri voluit per dispositiōem potius realē, quam personalem, tanquam, ut dictum est, per viam additamenti, seu accessoriū, quod sibi principaliis partibus sequatur.

Et de aggregatione bonorum propriorum alicui fideicommisso, vel majoratu, ut totum efficiatur unum, & idem quando non adiungantur leges, & conditiones contraria, seu incompatibilis, quo solum casu intrat aliqua difficultas, nullus verò ubi simplicitas fiat additio, seu aggregatio, ceteris per eum relatibus Royas de incompatibilitate Regnum, & Majoratum, par. 1. cap. 7. n. 26. cum seq. fol. 93. & par. 40. 5. n. 27. cum seq. fol. 215. Et de subjectione bonorum propriorum heredes gravatis fideicommissu suo majori ex præcepto, vel voluntate, habetur d. dicto 251. cum pluribus seq. illosque dixi esse veros, ac proprios terminos questionis, proficiens verò extraneas esse multas evaginations quorundam Scribentium super eodem casu.

ARETINA FIDEICOMMISSI
Incertum est ad cuius petitionem.
Responsum pro veritate.

At onus adjectum personis de certo genere, censuratur repetitum alii de diverso genere, earum loco subrogari: Et de vulgaris anomala, quoniam invenit, & invenit haberi voluntate.

Cum autem ex dicto herede, ut supra instituto duo filii superflites fuissent, hinc dubitari contigit, an in bonis liberis dicti Testatoris ambo succedere debeant, vel potius solum primogenitus succedita debita est.

Defupera itaque consultus, incertum est ex cuius parte ad favorem primogeniti respondendum censu, ex eo quod non agitur de principali fideicommissarii fideicommissu dispositiōne in uno bonorum genere ordinata, ac propter ea intraret questione, an Testator eam ordinare voluerit, jure simplicis fideicommissi, quod juxta regularem fideicommissi rationem admittit simulante plurimum personarum concutum, vel potius jure primogeniturae, seu Majoratus nonnulli uni personae convenientis dictam plurimatatem non admittentes, & de qua questione, an scilicet, & quando subfutatio ordinari primogenitura importet, sicut ab aliis relatis habentur in duabus magistris Rota decisioibus in Tiburtina fideicommissi 25. Maii 1646. & 14. Jan. 1647. coram Arguelli, inter duas dictas 16. & 28. & repetit. post Conf. ad Petregr. dicto 30. & 31. ac etiam prima est etiam imprelia dictis 107. part. 9. rec. & secunda est dictis 1. part. 10. & repetit. post Redenals. conf. 17. quis in d. conf. & seq. agit de hoc punto.

Nullam etiam subfutis dixi necessitatem affundendi istam questionem, cum non verifaremur in eis casu; Cum enim certa, & inalterabili est antiqua primogenitura, cum etiam subfutis filios masculos nascituros, quibus non extantibus vulgariter substituit Julianus fratrem, ejusque filios, & descendentes masculos; & viceversa Franciscus cum eodem ordine subfutis filios masculos nascituros, quibus non extantibus vulgariter substituit Julianus fratrem, ejusque filios, & descendentes masculos. Utroque autem decendentia sine prole vo-

DISC. CCLIII.

Raniceus, & Julius fratres de Veltronis pro communione viventes, unicum commune testamentum condiderunt, in quo Julianus, relicta dote Portie filia, heredes instituti filios masculos nascituros, quibus vulgariter substituit Franciscus fratrem, ejusque filios, & descendentes masculos; & viceversa Franciscus cum eodem ordine subfutis filios masculos nascituros, quibus non extantibus vulgariter substituit Julianus fratrem, ejusque filios, & descendentes masculos.

Si vocarunt dictam Portiam filiam, ac neptem respectivè filii ex Portia nepte ex fratre nubendi in familia, vocavit descendentes ex remotori cognato nepote ex foro, nullatenus verisimile est, quod negligere volerit proximi cognatos ex dicta Portia procedendo, ex quibus idem finis adimpleri poterat, eo modo, quo per illos de Cungis patrino nepotes poterat impleri; Ac propterea liquere dicebant quod enixa restriccio ad filios procedendos ex viro de familia, magis adiectè videatur per Julium patrem, quam per Franciscum patrum, ne alias dicta Portia licentiam nisi afflumeret contra eorum votum nubendi viro extraneo, ac propterea dum ab eodem Julio patre, diverso viro natus fuit, ipseque declaravit, ut filii hoc matrimoniò procedendi, habendi effent ac si procreati effent à viro de familia; ita pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit verò in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Obitum primo loco absque prole Franciscus superfluitus *Julio*, qui vivente Portia nupsi viro de familia Galletta, deinde mortiens idem *Julius*, in Codicillis, ad tollendum omnem ambiguitatem, que ex dicto testamento ori-
ti posset, declaravit, ut filii ab eadem Portia, cuiusque viro de Gallettis nati, & nascitur, gaudere debent omnibus dispositionibus, & prærogativis, ac si eadem Portia nupta esset viro de familia Veltrona, testamentum in reliquis omnibus approbando; Itaque facti serie sic stante, quæstum fuit, An dictæ substitutiones ordinatae prius ad favorem illorum de Cungis, deindeque ad favorem totum linearum de Veltronus, cyanerint, vel durent, cumque in facti notula, aliique scripturis transmissis non exprimerent, An dicta Portia haberet necne, filios masculos; idcirco duas decebant in speciebus; Unam nempe quatenus ex ea superferent filii masculi; & alteram non superferent.

Primo casu dixi planaria videi vocationem filiorum, & descendentes in masculorum Portia, cum alio dictarum substitutionum progressu, dum unica difficultas, quæ oritur posset ob restrictam eorum vocationem, quatenus procreari effent à viro de dicta familia Veltrona, sublata erat per *Julium* ultimum testatorum in Codicillis; Ac propterea dum aderat voluntas clara, & expresa, non intrarunt querelles ad vulgarem textum in libelle, ant ille fidei legare 3.

Solumque considerabam cadere posse dubium; An isti filii, & descendentes per virum de diversa familia, affinim debeatem familiam, & cognomen testatorum, eo modo que in descendentes ex foro dispositum fuit. Et quamvis negativam laudenter regulæ generales excludentes certatorum non adjecta, quodque in omniis casus remanere debeat sub dispositione juris; Nihilominus probabilis mihi visum est, ut certorū idem non repetuerit ex illa interpretatione, vel suppositione, quam lex ex verisimili testantur facere solet, ad textum in l. cum autem, ff. de cond. & demonfr. & in l. cum acutissimi, C. desiderio, & l. Locius, ff. de lib. & postibm, cum concord. de quibus supra dis. 115. num. 10. & per tot. & d. 1. 27. quoniam ex tota serie testamenti patere videbatur de nimium enixa voluntate utriusque testatoris, naturaliter, vel artificiale conservandi bona in familia, atque Codicillorum tenor probat quod ultimus testator aliud facere noluit, nisi subrogare istos filios à diverso viro procreatos, vel procedendos, loco illorum qui procerari debuerint à viro de familia, quem testatora de tempore testamenti in animo habebant.

Neque videbatur, quod intraret distinctio portionum, quod codicillaris dispositio operativa remanceret in sola portione Iuli codicillantis, non autem in altera Francisci; quoniam dum in *Julio* de tempore Codicillorum confidolata jam erat tota hereditas, & sic etiam portio Francisci præfundit, cuius idem *Julius* ex vulgaris fuit primus, ac directus heres; ita tota hereditas effecta erat unica portio, ut plures in præcedentibus adseritur. Nil obstante, quod in casu mortis utriusque absque filiis, uterque præmissas substitutiones ordinaret; quoniamque testamenti contextus ostendebat, quod utriusque voluntas directa erat ad conservationem integræ hereditatis indivisa, non autem ut sequeretur ista portionum divisio, & consequenter ut *Julius* frater, ac bene informatus de voluntate Francisci alterius fratris, ejusque heres, ita ejus voluntatem declarare, vel supplere poterit, tanquam ejus rectè confitit, ex illa præsumit efficaci ejusdem voluntatis conjectura, vel præsumptione, resultantia nimirum verisimilitudine, quod si Franciscus non extantibus

PANORMITANA COMMUTATIONIS

P R O
BARONE MONDELLI,
C U M
E CCLESIA S U B S T I T U T A

Responsum pro veritate.

De substitutione poenali in casu aliquius non implementi, an & quando locum habeat, & an sit obligatorium illud præceptum, vel implementum, quod sine dispensatione sequi non potest. Et an attendatur, ac sufficiat si sequatur post tempus præsumitum. Et aliqua de subreptione gratia commutationis.

S U M M A R I U M.

1. *Failli series.*
2. *In Regno Sicilia ultra Pharam Milites Hierosolymitanis non succedunt in feudi.*
3. *De antiqua unione Regnum utriusque Siciliae.*
4. *Quod gratia Principis intelligatur sine prædictione tertii.*
5. *De questione, an milites Ecclesiastici, vel pauperes inhabitanter ad feuda.*
6. *An præceptum inducendum Calibas valeat, necne.*
7. *Bigamia inducit irregularitatem.*
8. *Qualis dicatur conditio impossibilis, & non obligatoria.*

9. *An*

9. *An ille, cui faciū est præceptum impossibile, teneatur obtinere dispensationem.*
10. *De adimplemento sequuo post tempus, an sufficiat.*
11. *Impeditio non currit tempus.*
12. *De differentia inter dispositionem conditionalem, & modallem.*
13. *An Princeps possit apponere manus in dispositionibus spiritualibus.*
14. *Quod Princeps provoker terminum etiam conventionalem.*

D I S C . C CL IV.

Baronissa Mondelli in ejus testamento, cum quo decebat fit de anno 1669, herede in institutus ejus virum, ea legem adiecta, ut infra annum Sacerdotum afflumere deberet, ei demque tam in casu non implementi, quam etiam in casu mortis, subfiniti Ecclesiam Sancti Mathai; cumque pro ascensu ad Sacerdotium obfaret bigamia, idcirco post jam etiam annum obtinuit Apostolicam dispensationem, deinde agnoscendo, quod statu Sacerdotalis impedimentum sibi præfaret in successione feudi, quod ejus pater possebat, aliam obtinuit Apostolicam dispensationem super communionem dicti præcepti, ut scilicet loco Sacerdotii sufficeret suscepit habitus militaris in Religione S. Joannis Hierosolymitani, super hujus autem gratia exequitione in partibus pro legibus, ac hylis illius Regni concedenda, se opposuit Ecclesia subfinita prætentens, quod ea suffragari non debetur in eis præjudicium tam ex capite subrepulit, ex quo quida causa, mox Papam ad illam concedendam, pro habilitate scilicet succedendi in feudo, non subfisteret, dum in eo Regno aquæ inhabitabilis professio in hac Religione, sicut Clericus in Sacris, ex relatis per Cittell. de donat. p. 3. par. 3. n. 60. cum aliis, que in terminis feudorum alterius Regni Siciliae citra Pharam habentur dis. 16. de feudi, quoniam cùm antiquitate ambe illæ Siciliæ unum Regnum constituerunt usque ad tempus, in quo sub Carolo I. sequuta fuit divisio plures enunciata, & ex parte dis. 20. cod. 40. de feudi, adeo illæ leges, que appellantur Constitutiones condite per Reges, Normandos, & Svecos respectice sive utriusque communis, hinc sequitur, quod in ista præfinita materia feudal, paucis exceptis, eode in iuri vivatur, etiam adseritur dis. 13. eod. 11. de feudi. & aliis.

Et secundo, quod iam ista gratia commutationis, quam præcedens dispensatio super bigamia supervenient post terminum à testatrix præsumitum, & quando jam quæcumque fuerat juxta Ecclesia subfinita, cui Papa non derogaverat, cum iolum ita crederet occurri juri querendo, non autem tollere jus quæsumus ex regula generali in quocunque Principe, ut ejus gratia, & concessiones facta censeantur sine prædictio juri tertio questi, multo magis in Papa, ob regulam de jure tertio questi non tollendo, ex deductis dis. 12. de Regal. & alijs plures.

Super his itaque ex parte prædicti Baronis confutatus quod primum caput subreptionis, respondi improbatum, parum fundatum esse oppositionem, quoniam ut habetur dis. 16. de feudi, inspecio iure communis feudorum est ful quæsumus, an hujusmodi militia inhabitabilis ad succedendum in feudi, atque una opinio, quæ multos habet sequaces, negativam credit veriorum, ex ratione, quod militare insitum non aduersatur statui feudali, sed potius est illi conforme, & connaturali, dum feudum est militia, ex decuitis dis. 1. 16. & late comparabat Spada con. 59. lib. 1. Et licet in eod. dis. 16. concludatur contrarium in feudi dicti Regni Siciliae citra idem probabilitas videbatur in illis istius Regni Siciliae ultra, ex superius insinuat; Atamen id procedit præsupposito vero, ac perfecto statu regulari, qui contrahitur mediante præfessione solemnis, & validæ ideoque retentam, etiam hac postteriori opinione, cœla in habitabilitate durante novitatu, ut ibidem adseritur; Et per consequens dici non poterat, quod de praesenti sicut in statu, ob quem causam, quæ mox Pontificem ester falsa, vel non verisimilis, quoniam ex hujus Religionis initio, de quo dis. 32. & seq. de præminentibus, antequam deveniatur ad suceptiōnem habitus justitiae, præcedere debent informaciones nobilitatis, aliorumque requisitorum, in quibus notable tempus configurari solet, deindeque sequitur suceptiōne habitus, adhuc per mecessæ ad prædictum Concilii Trident, requiritur saltem annus integer probationis, ex iis, que in specie hujus Religionis habentur dis. 46. de Regular. Et ulterius in ista Religione non proceditur cum ipsum magis communis aliarum Religionum claustralium, quod completo anno novitatu, quoties ratione ætatis non oporteat ulterius expecta-

re, solent novitii, vel profiteri, velegredi, sed solent diu, & quandoque usque ad senectam cum licentia continuare in statu novitiorum; Ac etiam, ubi professionem illici emittere oportere, adhuc tamen hoc medio tempore probationum nobilitatis, & requisitorum ante admissionem ad habitum, & in alio anno novitarius viget potentia habilitationis ad succedendum etiam in feudi obtinende à Reges, ut adseritur eod. dis. 1. 16. & seqq; id est que profus yanam dicebam esse hanc oppositionem.

Quo vero ad alteram inspectionem non implementi est, quia in prima annū præsumitum à testatrix, Ac propter etiam dicti habendi effent ac si procreati effent à viro de familia; ita pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum, cum iste sint partes Grammaticorum, non autem *Juris Consulorum*, sed potius procedendum sit cum substantia veritatis, ac verisimilius voluntatis.

Quatenus autem versaremur in secundo casu, quod scilicet ex dicta Portia non extarent, neque sperarent filii masculi, tum dixi, quod pro meo iudicio videbatur, quod essemus in casu pleno; quoniam in omnibus humanis actibus, praefterit in ultimis voluntatibus procedendum est cum vero principio nimis frequenter in *præcedentibus hoc codicilis & aliis* infinito, & alijs infinito, ut procedi non debat cum corte, seu formalitate verborum,

tempore contingunt longæ infemitatis, ex qua oblit Clemens XI. & longæ vacationis Sedis potissimum dum non verfabamur in casu conditionis à parte ante, ad eundem attendendum effet folum factum non curato, aut si culposum, necne, sed de præcepto modaliter redolente pœnam; ad quem effetum requiruntur dolus, & malitia, ideoque sufficit adesse probabilem excusationem, juxta distinctionem, de qua supra dico. 154. Potissimum dum ultra dicta impedimenta, accedebat etiam prorogatio dicti termini ad aliquos menses concepta per illum Proregem.

Et quavis supponeretur motivari, quod in hac materia, utroque spirituali, non posset. Principes laicis se eingere, attamen quidquid sit de veritate illius legationis Apostolicae, in qua fumatum est illud Tribunal Monarchæ etiam in cognitione cauatur, & negotiorum fori spiritualis, & Ecclesiastici. Adhuc tamen præcindendo ab hoc motivo, circa quod relinquitur locus veritatis, atque considerando illum tamquam Principem verè facularem, ratio dubitandi cadit circa ipsum spirituali quadam substantiam, non autem circa hoc accidentis prærogationis termini, ita habilitate proprium subditum, sive illum præservando ab incuria penitentia, juxta causam, de quo apud Andreol. contr. 222. seu versus circa temporaliatum supplicationis, vel declarationis voluntatis restatoris, quod si vivere, eamdem concederet dilatationem, ex modo, quo per Principem conceditur prærogationi termini conventionalis, quod est fortius, vel haucius, quod non currit ex deductis per Rovit. pragm. de paci. de retr. in fin. Castill. dico. 218. lib. 3. Et nihilominus ad excusandum à substitutione penale sufficeret dicabam probabilem credulitatem istius potestatis. Incertum est tamen quid in causa sequutum sit.

FLORENTINA SUBSTITUTIONIS

P R O

MONASTERIO TRINITATIS CONGREGATIONIS
VALUMBROSANÆ,

C U M

CONVENTU S. MARIAE NOVELLE ORDINIS
PRÆDICATORUM.

Responsum extra Curiam cum sensu veritatis.

De eadem materia, de qua supra dico. 55. substitutionis facta alij Religiosi, vel Monasterio in casu non implementum oneris adjecti, quando ille non sequatur ex impedimentoo Superiorum, & quando implementum intelligatur per vulgarem, ut sufficit semel exitus iste, necne, vel sufficit aequipollens.

S U M M A R I U M .

3 Facti series.

2 De generalitatibus, que deducebantur.

3 Non est immorandum in generalitatibus, ubi habentur specialia.

4 De autoritate decisionum Rote Romanae.

5 De decisionibus specialibus per cunctiones casum præsum questionis.

6 Quando admittatur implementum per aequipollens.

7 De distinctione inter modum, & conditionem, quando in uno, vel altero caso verari dicatur.

8 Quando dispositio habeat affectum modi, sed revera sit conditio, & de distinctione inter conditionem propriam & impræcipiam.

9 Quid referat impedimentum supervenire re integræ, & ante implementum, vel postea.

10 De differentia inter casum, in quo adit substitutus, & casum in quo præsendatur resolutio dispositionis.

D I S C . CCLV.

THomas de Ardinghellis post extinctum utramque propriam lineam matulinam, & femininam, in quibusdam prædisiis substitutus. Conventum S. Mariae Novella Florentinae Ordinis Predicatorum sub ea lege, ut in aliquo fibi viro dictorum preditorum, Capellam, seu Oratorium construeret, ubi residere deberent saltem duo ejusdem Ordinis Religiosi, nempe unus Sacerdos, & alter Conversus; Et quatenus id adimplere nollet, vel non posset, cum eadem ad amissum lege vocavit Conventum Sanctæ Mariae de Carmelo, itoque pariter non valente, vel nolente,

vocavit Monasterium Trinitatis Congregationis Vallisimbro ejusdem Civitatis, sub diverso tamen onere celebrandi clericis statutis temporibus Missas, & Anniversaria in Capella eius familiæ existente in ista Ecclesia; Facto autem casu deficiente ultimo de dictis lineis, de anno 1649. Conventus primo vocatus illico dictorum prædiorum possessionem adeptus est, neglexit autem dictum onus adimplere usque ad annum 1668. in quo Capellam, seu Oratorium confitetur copit, celebrando interim, ut supponeretur Missam quotidianam, juxta intentionem restatoris. Quare Monasterium tertio loco vocatum, prætendens factum esse causam substitutionis, flante quod idem impedimentum vigebat etiam in secundo substituto, iudicium desuper influit coram communis Conservatore privilegiorum, in cuius jurisdictione altera pars contentitur; Cumque utriusque partis Advocatos, & Defensores scriptum effectum hinc inde, atque causa est jam infrastructa, & in limine expeditionis; ex parte Monasterii actoris requisitus fui ad forbitendum ad causam pro eis opportunitate, insuper tamen minus sub conditione, quatenus mihi videbatur, quod iustitia fovere, flante plures infinita coniunctudine inconcusa observata pro viis saltim voluntatis, quamvis aliquando eret intellectus, non ferribilis extra Curiam, nisi ad veritatem.

Cum itaque informationes deliper editæ, atque communicatae continerent hinc inde propositiones, & authoritates generales, præterit vero in illis datis ex parte rei conventi inferitur in eo, quod si tunc onus adjectum effet per vulgarem, quodque sufficeret re integra impletum est eo modo, quo impleri poterat per aequipollens, confluente felicit Oratorium, curando quod ibi quotidie Sacrum fieret, flante impotencia implementi in forma præcia obstatum Constitutionis Innocentii X. emanatae de anno 1652. super suppressionem parvorum Conventuum, & Granularum, in quibus ad minus sex Religiosi vivere non posset, cum prohibitione ne dno erigerentur, ita descreveret obstatum omnis culpa, atque sufficeret, quod per se non starat, ac propterea sufficeret debet dictum implementum per aequipollens, immorando, ut præmissum est in axiomatis, & regulis generalibus.

Respondi, quod tunc ad generalia configurare licet, quando definita specialia bene fundata, quibus de congruo deferri debet, juxta distinctiones, de quibus dico. 25. de Judic. num. 82. ac etiam supra hoc evidenter dico. 74. n. 6. & 108. n. 9. T. a. b. Ideoque cum in his terminis specialibus habeantur decisiones Rote Romanae, in quocumque Tribunal etiam legal, & independenti magnificendi tamquam magni Tribunalis iuxta ordinem infinitum ad dico. 35. de Judic. & in opusculo styl. & alibi, & prefertim dico. 32. in Relat. Curia, ubi magis ex propria explicatione hujusmodi decisionum Rotæ natura, seu qualitas, multò vero magis coram Judice, vel Tribunalis Ecclesiastico dependenti à Curia Romana, ut advertitur cod. dico. 32. in Relat. Curia.

In his autem terminis præcisus hæreditatis reliqua alij Religiosi, vel Monasterio cum onere fundandi in ipsius parvum Conventum, in quo aliqui ejusdem Religiosi priores vivere deberent, advertebam ad eße decr. 107. part. 12. & 54. par. 13. recent. proditas in casu, de quo supra dico. 55. quas dixi censendas esse veras, benigne fundatas, non quidem ex defectu implementi in tempore statuto, quoniam ubi illud etiam post tempus sequi potuisse, adhuc credidimus sufficere, quamvis more Advocati contrarium subfinitum, ubi ibidem advertebit, sed quia detinunt fuerat esse impossibile propter idem obstatum Constitutionum Apostolicum; Atque cum eodem sensu, quatenus implementum sequuntur non esset, illudque sequi non posset, procedebatur etiam alterum confitit cali, de quo pariter supra dico. 54. ubi jutte, ac fundate contra substitutum deciduit fuit, quoniam adserat jam adimplimentum, sed cum quodam irrationabilis, ac penaliter rigore prætentebatur, quod non sufficeret, eo quia factum non esset in tempore determinato per testatorum; Ac propterea cum in presenti certa esset impossibilitas propter dictam Constitutionis obstatum, ita de plano ad favorem substituti contra prime vocatum dicebam intrare ea, quae locis citatis habentur.

Respondens autem generalitatibus deducit, per Scriptentes pro reo convenio, ut supra; Quatenus pertinet ad illam implementi per aequipollens, advertebam id tolli ex discreta contentia in eadem dispositione, quoniam quando restator habuit in animo solum pium opus Celebratio misse, id voluit in Capella propriæ familie existente in ista Ecclesia ultimò substituta, tamquam in casu subsidiæ, & quatenus sequi non posset aliud opus principali-

liter volitum continuæ residentis duorum Religiosorum primo vocatorum in aliqua ex Villis relictis, non quidem ad solum finem, ut ibi Missa celebraretur, dum ad hunc effectum sufficiebat injungere onus simplicis Capellanæ obtinenda etiam per Clericum secularium, sed ad effectum, ut Coloniæ eorumdem prædiorum, ac aliorum adjacentium à Religiosis unitis, vel alterius Ordinis, qui continuo morantibus, et ceteris illa subfida spiritualia, quæ à Religiosis forte, quam à Clericis secularibus cum aliquo majori, magisque assidua applicatione præstari solent, tam circa administrationem Sacramentorum Penitentiæ, & Eucharistia, quam circa visitationem infirmorum, commendationem animæ agonizantium, devotionem Rosarii, vel respectu Carmelitanum habitus, conciliationem rixarum, & discordiarum, instructionem in Doctrina Christiana, & similia opera, que Religiosi exercere solent, ideoque non admittunt implementum per aequipollens, cui etiam in casibus, in quibus forma omnino præcita non defuderet, eatus locus est, quatenus cum diverso modo obtineatur idem intentum, idemque finis impletur, adeo ut nihil, vel parum interfici, an uno, vel altero modo sequatur, verisimili disponens voluntate assistente, quod ex primis ita non remanet verificabile.

Quo vero ad alteram regulam, ut sufficiat per se non statu, nullamque adesse culpam ex parte adimplere debent, quin sic adimplerent. Dicebam id procedere cum distinctio 7 ne late peracta dico. 54. quando faciliter ageretur de substitutione penali, & in punitionem inobedientiarum, & contraventionis, cum tunc requirantur culpa, & malitia; Secus autem in substitutione conditionali, adut adimplimentum sit causa, vel conditio, sine qua emolumentum obtineri non valet, ita quod in eis impressa est, quodque pie dispositions principiatis directe dicuntur in Deum, & piam causam in universum, unius autem, vel alterius pia operis definitio sit quodam accidens, quod non faciat deficere substantiam pietatis, ac propriece si non potest sequi implementum in uno operi pietatis, sufficit quod impletatur in altero, ut adverterit sub diversis materiis, & praeservari in annos. ad Concil. Trid. Offic. rit. de lega. & alibi, occasione agendi de commutatione piarum dispositionum. Secus autem, quando substituta est altera pia causa cum opere, quod adimpleri potest, quoniam nunc servanda est morientis voluntas, atque cesserant omnes rationes in contrarium, dum bona non immutant naturam, ideoque magna differentia dignoscitur inter unum casum, vel effectum, & alterum, dum isto casu non est suppleri, vel interpretari, ut in primo, id est de recte deficere.

Altera vero generalitas, quæ percutebat materiam substitutionis vulgaris, ut evanesca eo ipso, quod prima votatio effectum fortiori, videbatur indignadiscursum, utpote a causa omnino extranea.

ROMANA FIDEICOMMISSA

P R O

HOSPITALI JANUENSIS, ET CONSORTIBUS

C U M

JO: FRANCISCO DE ATTAVANTIBUS.

Casus decisum per Rotam pro Hospitali.

An fideicommissum injunctum illi, qui fuerit in institutus heres ob exhortationem filii sub conditione, quatenus exhortatio effectum fortiori, censeatur injunctum, vel repetitum ipsi filio, qui ob exhortationis invaliditatem, vel ineffectuationem hæreditatem obireat; Et de alienatione, seu transfactione facta per gravatum, aut afficiat successores in fideicommisso.

S U M M A R I U M .

- 1 Facti series cum refolutione.
- 2 Quando transfactio afficiat successores in fideicommisso, & de punctis can. & quales fuerint decisi, & quales non.
- 3 Qualis ipsius servari debet in decisionibus.
- 4 De validâ alienatione ob alienum Testatoris.
- 5 De eodem, de qua n. 3.
- 6 De eadem conclusione, de qua n. 2.
- 7 Observantia nimis prodebet pro efficacia transactionis.
- 8 Exhortatio cessat, si exhortatus postea redierit in gratiam.
- 9 Exhortatio debet esse pura, non autem conditionata.

- 10 An substituto dependens ab institutione corrutus, corruente institutione.
 11 An substituto ad eius unihabedi consequatur repertio alterius in eius loco sufficit.
 12 Quando clausula codicillaris operetur, necne?

D I S C . C C L V I .

Petrus Paulus de Attavantibus, aliquam habens indagationem cum Hieronymo unico filio, ob illos adolescentes errores, quos in eadem aetate in ipsius forte maiorum imprudenter nolunt, vel ne scirent fenes eorum oblitum, in filios, aliisque conjunctis tolerare, vel diffundilare, in testamento condito de anno 1562, quatenus idem filius non resipiceret, atque vivendi modum non mutaret, illum exhortaverat, eisque filios nascituros heredes instituit, quos fideicommissum ad favorem eorum filiorum, & descendentiuum gravavit, injungendo Populo Romano sue voluntatis observantiam, & executionem, illumque in causa contravenientis substituendo. Eo autem defuncto Hieronymo praedecessus ex mortivo defecta conditione, sub qua exhortatus fuerat, eo quia a Patre vivente in gratiam receptus efferebatur, benedictionem cum amore impartiendo, ita dicta exhortatio cessaerat, tamquam celsante causa, iuxta opinionem Bart. in 1.9.8.1. ff. de admendis legat. n. 6. quam esse verius, magis receptum reprobata contrafententia Arctini, probant V. 1.6. of success. creat. lib. 3.9.30. n. 191. cum leg. late Harpre. in 8. h. m. 11. ff. de exhort. liber. n. 85. & seq. Tur. de pat. s. f. suc. lib. 1.1. 16. n. 70. mullo magis ad substantiendum transformatum, ut supra.

Quo vero ad primum punctum non existentia fideicommissi, qui ut supra remanistis indecisus, dicebam, quod duplicitate celsabat dicta exhortatio, idque hereditates non filii nascituros, sed ipsi Hieronymo filio ianuato, & exstanti dilata fuerat; Primum nemp, ex iam infinito motivo celsantibus exhortationibus ob subsequitam reconciliacionem, ac reverisionem in gratiam; Et secundò, ob invalidationem eiusdem exhortationis, utpote conditionalis, cum illa debet esse pura, conditionalis vero in jure reprobata videatur ad tex. in 1.6.1. ff. percepit, circa fin. principi. & vix p. autem, ff. de lib. & psib. cum concord. per Gualden. de arte testandi, 4.1.3. concul. 4. Graft. ac uice. 1.2. testam. n. 39. Merit. leg. lib. 4.1.1. 1.9. no. 12. Donad. drenv. tom. 2. c. 4. n. 51.

His respectu possum dicere, utrūque bona possedunt, ac inita efficeretur successores, quamvis independenter, ac jure proprio venientes, iuxta hodie receptam conclusionem, de qua supra dif. 173. & seq. & in aliis pluribus, adeo ut super ipsa theoria juris nulla in Curia cadat amplius disputatio, que tota remaneat facta, five applicationis, super verificatione bonae, vel respectiva male, fidei, a qua pendet, an afficiat, necne successores independentes; Nihil Rota firmare voluit super primo puncto fideicommissi, quem reliquit in dictum, quia forob alia motiva particularia, & clarior prudenter necessarium non reputavit assumere istum punctum altioris indaginis, magisq; Actori prejudicalem, utpote super flatu universitatem hereditatis, aliquorumque bonorum, atque mihi summe placuit; Et utinam frequenter id practicatur, ut scilicet fratre in decisionibus infisteretur super punctis necessariis, & qui fini principaliter causa resolutionis, atque non sicut inutilis, ac superfusiva evagationes ad alios effectus valde prejudiciales, ex insinuatis dif. 32. in Relat. Curia, ubi hoc Tribunal agitur.

Quatenus itaque pertinet ad dictos posteriores punctos decisos, tota inspectio fuit potius facta, quam juris, circa secundum celsicet, an verificatur, quod pro parte alieno definiti dissolvendo alienationes facte essent, hoc enim positio in facto, abolutum, ac indubitate remanet principium super dispositione juris pro validitate alienationis, adeo ut superfluum, atque damnabilem chartarum repletionem redoleant allegationes ad id probandum in decisione conten-
tex, dum ad dif. 32. advertitur in hujusmodi decisionibus loqui debetur more Magistrorum, non autem discipuli, vel Tyrone, praeponendo illi regulas, vel conclusiones, super quibus, utpote hodie planis, & receptis, nulla cadit queſio, infisitudo solum super efficaci comprobatione ipsi, quod est sub questione, ut etiam in Opiculio styli advertitur.

Idemque circa alterum punctum transactionis, quoniam, ut supra infinitum est, pariter plana est dicta distinctio, an cum bona, vel cum malam fidem illa sequitur sit, adeo ut sola quatuor cadas super dicta distinctionis verificatione, afflenta presumptione potius bona, quam mala, fidei, ex causa exclusiva delicti in dubio. Fortius vero in hac facti specie ob duplicem circumstantiam, unam nempe resumptionis resultantis ab acquiescentia Populi Romani, ejusque ad-

ROMANA FIDEICOMMISSI

P R O

M A G D A L E N A C R U C I A

C U M

J O A N N A E T C A T H A R I N A
DE BLANCHIS.

Causa decisus per Rotam pro Blanchis.

An substineatur fideicommissum adjectum legato, quod pater faciat filibus pro dote in terminis Statutorum Urbis.

SUM-

S U M M A R I U M .

- 1 Facti series cum resolutionibus.
 2 De fundamentis resolutionum.
 3 In causa Statuti 141. dos succedit loco legitime, & quando illud succedit.
 4 An fideicommissum facient feminas extraneas faciat eas suas.
 5 De conclusione, quod Statutum 145 procedat ab intestato, non auctem condito testamento quando procedat, & quod modo intelligatur.
 6 An dos debita filiabus exclusi simpliciter, audeo non succedant loco legitime onera, & vincula.
 7 De demonio quomodo in hujusmodi questionibus decidantur procedendam.

D I S C . C C L V I I .

Nicolaus Crucius institutus heredes Dominico, & Gabriele filii, cum reciprocata inter eos, uno eorum nomine filii mortiente, Franciscus, & Artemisia filibus reliquit domum, & quadam loca Montium statim sequito obi. confignata, cum ea tamen conditione, quod morientibus absque filii legitimis, & naturalibus, illis, & eorum cuiilibet substituti celsentur, dicti eius heredes, & successores; Cumque Artemisia cum nuperit cum date dicti legati propriam portione, atque moriens absque filii domum reliquit dicto Domingo fratri, qui vel Gabriel alter frater tamquam eius heres dictam domum distracta Silvestro de Blanchis, contra istius filias Magdalena dicti Gabrielis filia, uti vocata ad fideicommissum tamquam posta in conditione ex Statu Urbis sententiam immunitis in Tribunal A. C. obtinuit, revocatum in alia infantia per Prelatum Judicem communiarium, introductaque causa in Rota coram Carpino, cum Rec convente prætererent, quod haec posterior sententia scilicet transfuit in judicium, ob non legitime interpositum, vel non pro equitate appellationem, datoque propria solito dubio, an confaret de re judicata, vel potius de causis restitutions in integrum sub diebus 5. Aprilis 1666. & 28. Januarii 1667. que est impress. decr. 10. pars 1.5. producuntur resolutiones Reis convenientes favorables affirmativa scilicet in prima, & negativa in secunda parte, duabus illis decisionibus coram eodem proditis super possessorio manutentionis, atque commissa causa per Signaturam in eadem Rota coram Calatau sub die 16. Junii 1668. pariter pro Reis convenientis responsum fuit, atque in hoc statu ad causam eyo catus super dubio, an standum esset nec ne in ultimo loco decisus, semper incertus, an causa propria sit, vel quem exitum habuerit, suppono tamen malum, quod scilicet perfidum sit in dicta, ac propteractrix, ac quievit, vel quod concordatum sit dum amplius de causa actum non audi, idque maturum judicium desuper efformare non posui per veritatem.

Cum itaque in dictis tribus decisionibus pro non existentia fideicommissi processum est, cum tribus fundamentis: Primo nemp, quod cum dos feminarum ex Statuto 141. succedit logo legitime, ejusque fortior naturam, intrat defectus potestatis adjicendi conditions, & onera, quae propteractris juris ministeria referuntur, atque pro non certis habentur ex illis, quae habentur plene deducta in sua fide sub tit. de Date, dif. 90. & 155. & alibi. Secundo, quod ubi etiam procedendum est cum Statuto 145, quod per alios Scribentes in dictis dispensationibus deducuntur fuit, & quo attento receptum est, quod dos loco legitime non succedit, ex deductis ed. tit. de Date, dif. 154. & pluribus, & pretermissis sub tit. de legitim. dif. 2. cum pluribus seq. adhuc tamen stante paterna dispensatione, ut illi post sequuntur mortem, non expectato tempore matrimonii, minime isto in conditione posito legatum preferatur, ita censetur nomine illius extranea agnitione agitata in iusta, & restituenda suita, ut propteracte legatum fortior naturam legitime, potissimum dum illi adjicata est clausula omni meliori, &c. Et tertio, quod in omnem eventum, non fideicommissi subtilitate remanentur, ad favorem fratrum, eorumque filiorum masculorum, in quibus caderet ratio agnitionis contemplata per Statutum, securus autem ad favorem feminarum, cum tunc durum, & irrationabile videatur ita excludere feminam filiam primi gradus a dote aequitatem, ne illa disponere valeat favore alterius feminae, iuxta casu que ita distinguendo firmata fuerint in Romana fideicommissu de Marianis ed. legit. dif. 5.

Quamvis autem cum una informatione ab ulti-
morum disputatione, atque non viro quid à me deducitur in contrarium responderetur, ut supra infinitum est, matu-

rum judicium pro veritate confirmari non potuerit; Attem pro eo judicio superficiali, quod tunc scribendo effor-
mabam, priuimum fundamentum videbatur nullius ponderis,
non quidem ex eius fallacia in jure, cum sit regum, quando
substitutum premissum, ut procedendum sit cum terminis
dicti Statuti 141, ut tunc dos cedat in locum legitime in omnibus praeterquam in quantitate, quam Statutum concedit
Patri post diminuere, dummodo dos sit congrua ad adverti-
tum d. dif. 154, & alibi pluribus; Sed talia clara erat
in facto, five in applicatione, ut potest extra ejus calum, cum
illud procedat quando Pater non habeat filios masculos, atque
disponat ad favorem agnitorum collateralium. Secus autem
ubi superant filii masculi, cum tunc inter Statutum 145, i-
deoque praefatum 141 omnino extraneum remaneat; Et per
consequens dicebam, quod omnia, que tamquam pro principali fundamento deducuntur in dictis decisionibus super
interpretatione dicti Statuti 141, quis verba diligenter ex-
aminando contineant inanem laborem, inanemque reple-
tionem chartarum.

Idem videbatur dicendum de tertio fundamento, quod
alia quando factum affiseretur, aliquam habere videbatur
probabilitatem, saltem ex equitate, five ex presumptione,
& veritimi voluntate Testatoris, sed pariter quidquid sit in
cau, de quo d. dif. 5, fallacia era in facto, & in applica-
tione, dum istius feminae obi. extantibus fratribus sequuntur
fuerat, adeo non solum habuit, sed actu bona fidei commissio
subjecta in eos obvenerint, ac propteracte illam fideicommissio
fariam naturam fortia sunt, arque confusa cum reliqua her-
editate, ad quam Adræx tamquam filia in conditione posita
vocata ad fideicommissum tamquam posta in conditione
ex Statu Urbis sententiam immunitis in Tribunal A. C.
obtinuit, revocatum in alia infantia per Prelatum Judicem
communiarium, introductaque causa in Rota coram Carpino,
cum Rec convente prætererent, quod haec posterior
sententia scilicet transfuit in judicium, ob non legitime
interpositum, vel non pro equitate appellationem, datoque
propria solito dubio, an confaret de re judicata, vel potius
de causis restitutions in integrum sub diebus 5. Aprilis
1666. & 28. Januarii 1667. que est impress. decr. 10. pars 1.5.
producuntur resolutiones Reis convenientes favorables
affirmativa scilicet in prima, & negativa in secunda parte,
duabus illis decisionibus coram eodem proditis super possessorio
manutentionis, atque commissa causa per Signaturam
in eadem Rota coram Calatau sub die 16. Junii 1668. pariter
pro Reis convenientis responsum fuit, atque in hoc statu
ad causam eyo catus super dubio, an standum esset nec ne in
ultimo loco decisus, semper incertus, an causa propria
sit, vel quem exitum habuerit, suppono tamen malum,
quod scilicet perfidum sit in dicta, ac propteractrix, ac
quievit, vel quod concordatum sit dum amplius de causa
actum non audi, idque maturum judicium desuper effor-
mare non posui per veritatem.

Restringatur itaque pro meo judicio causa ad secun-
dum morivis restitutions futuris resultantis à dispositio-
ne testamentaria stante conclusione in suis casibus vera, &
5 recepta, quod huiusmodi statuta feminarum exclusiva sim-
pliciter, ac obi illas faciat extraneas, & excludant etiam à
legitima locum habent ab intestato, secus autem condito
testamento, in cuius causa celsa iuxta ea, que habentur d. sit.
de legit. dif. 3. cum pluribus seq. dum in aliquibus ex decisionibus
ibi relatis fundamentum constituitur.

Venit in hoc pariter dignoci videbatur idem defectus
applicationis, eodem modo, quo latius advertitur d. dif. 3. &
seqq. de legitim. Siquidem ista conclusio illi innixa est ratio-
ni, quod Pater potest volens recedere à statuto, atque regre-
ditur, uti quod utrumque habent ab intestato, secus autem condito
testamento, in cuius causa celsa iuxta ea, que habentur d. sit.
de legit. dif. 3. cum pluribus seq. dum in aliquibus ex decisionibus
ibi relatis fundamentum constituitur.

Venit in hoc pariter dignoci videbatur idem defectus
applicationis, eodem modo, quo latius advertitur d. dif. 3. &
seqq. de legitim. Siquidem ista conclusio illi innixa est ratio-
ni, quod Pater potest volens recedere à statuto, atque regre-
ditur, uti quod utrumque habent ab intestato, secus autem condito
testamento, in cuius causa celsa iuxta ea, que habentur d. sit.
de legit. dif. 3. cum pluribus seq. dum in aliquibus ex decisionibus
ibi relatis fundamentum constituitur.

Ac propteracte argumenta, que in decisionibus ponderan-
tur tam ex clausula omni meliori, quam ex neglecta
conditione matrimonii, vel doto, mandando, quod illi co-
ponit mortem legatum prefaretur, dicebamus est quidem va-
lida, & efficacia in dubio, & pro ambigua interpretatione
volentis, quod potest nihil dare; potest dare minus, five
illi rei, quam dat onera, & conditions adiuvare, neque vo-
tus dividi potest, fed approbari debet, prout jacet ut in his
terminis dotibus adiuvatur d. dif. 154. & dif. 155. de Do-
te, & in aliis.

merit voluntario, & benevolo, quem poterat non facere, quod utique repugnat principiis omnis juris tam scripti quam naturalis.

6 Meaverò dubitandi ratio, ob quam non displiceant resolutiones, sed displacebat ratio, in ea confitebar, quod ista die non debet dispositio omnino voluntaria, que meam liberalitatem, & benevolentiam redoleret, ut supra, dum hoc posito praemissum ratiocinum videtur abfolum, & indubitate, dum continet necessitatem ab eodem Statuto injunctam todanti feminas exclusas, ultra aliam necessitatem resulantem à iure communii in Patre; Et bene verum, quod dicitur obligatio conditionalis, quatenus scilicet feminas nubant, adhuc per matrimonium carnale, vel spirituale purificari conditi dotis, que tunc remanent debitum necessarium liberis creditoris folendum, & cui debitor conditiones, & onera adjicere non potest; Et sic quod ex ista ratione per assimilationem, & adstrictam assumat naturam legitimam, ac propteret succederet, vel non succedere ejus loco percutiatur ipsa enunciata effectus fructuum, & transmissionis, aliquo similes quatenus feminas decendant inuptas, adeo non substantier debitus dotis ab eodem Statuto demandatas; Secundum autem ubi debitus purificatur, quoniam vincula minutum de valore, ex deducitis dico. 30. & 31. dergal. & sepius, ita non est dare dotem coniugium, cum ista vinculata tantu' non existimat, neque cum ea ita de facili viri pares, & digni reperiantur, ut et quando sit libera, ut etiam adverterit dico. 43. eod. tit. de Date, & alibi; Nisi dispositio Patris, que conditionem, vel onus continet, estet excessiva, & transcendenter limites illius dotis congrua, & de paraglo, ad quam ejus hereditaria tenet, adeo illi excessus tamquam voluntarius ex liberalitate compeneremus, iuxta deducit eod. tit. de Date, & plures, at etiam d. tit. de legitima, cum exemplo illius debitoris in milie, qui affigunt creditori tota loca montium vinculata, que fin majoris valoris intrinseci, puta bis mille, vel circiter, quoniam licet vinculum minutum de valore, ex illis, quibus infra circa diffinentes opiniones Bart. & Caspar, quoniam utraque opinione arteta, hereditaria qualitas semper necessaria supponitur. Neque alius momentum esse dixi, quod ratione subiecta aetate verbum hereditam intellegendum sit de illis sanguinis, non autem rei familiaris, ita pati, Itaque videntur distinctiones, & confiderationes, cum quibus haec materia venit regulanda; Et per consequens in omni casu, penceps semper edocemur verisimilium, ac irrefragabile esse montium adeo frequenter opportunam rationem repetitum, & incutendum, ut procedendum non sit cum generalitatibus, minus que cum eo quod in una, vel altera descendere dicatur, sed cum distinctionibus, eaquecum congrua applicatione, iuxta singulorum casum circumstantias particulares, ac praecisas.

JANUEN. DISTRIBUTIONIS

PRO
LER CARII,
CUM
MARIIS.
Responsum pro veritate.

De modo sucedendi in fideicommisso, vel alio similijure, & quando in successoribus sanguinis requiratur etiam qualitas hereditaria, ad eandem materiam, de qua supra dico. 144.

SUMMARIUM.

1. Fatti series.
2. Vocab. ordinata pro hereditibus non convenit illis, qui non sint tales.
3. De interpretatione verbi heredes.
4. De confiderationibus particularibus in casu.

DISC. CCLVIII.

1 B Andina facta quadam legato Mariola filia jam nupta, ac data (super quo etiam legato referuntur arbitrium Exequitorum) heredes universales scriptit Nicolaum, & Stephanum filios, atque insequendo adeo laudabilem Civitatem Januensem morem, mandavit ut loca 100. Montis, seu comparerunt S. Georgii multipliciter deberent uisquequo ex fructibus, ac fructuum fructibus confluente loca 700. quibus explicitis distribuerent loca 500. reliquis 200. remanentibus sub eodem multiplico, uisquequo denudu' dicta

summa locorum 700. confareretur, & tunc fieri deberet nova consumilis distributione locorum 500. & sic successivè, ac de manu in manu perpetuum.

Di'cātā vero distributionem quoties ejus causus contingat; fieri voluit inter ipsius Testatrix heredes in stirpe, & non in capita, eo declarato, quod si ex aliqua stirpe adfessent tantum sciemna in quarternario, vel majori numero, successore debent aequaliter portionibus, cum alia stirpe, si vero sciemna fuerint in trino, vel minori numero contenta esse debet dictis mille pro qualibet, reliquum vero totum cedat commido aliorum. Linea Nicolai senioris defuncti sine prole, defecit, ex Stephano autem fuerunt superflites Jo: Baptista, Nicolaus, & Maria, cùmque defuncto Jo: Baptista sine prole factis estet causa complementi dicti multiplici, Nicolaus superflites dicta integra distributione potius est, eoque pariter sine prole defuncto, cùm ex dicta Maria filia Stephani, dictiue Nicolai forore essent superflites Lercarii proponeatos ex Jo: Augustino, & illi de Auria nepotes ex Blanca, ita ut post vocari, jam ad dictam distributionem in toto, vel in parte de facto admissi fuerint, postmodum vero, ror incurrerent illi de Marinis abneptos, vel proxenotes dictae Mariola filiae Testatrix, praetendentes ad dictam distributionem se quoque vocatos esse, atque concurrenter debere cum praefatis Lercariis, unde quecumque fuit, quid juris.

Contra huiusmodi praetensionem, utpote nulli juridico fundamento innixa cum modica ratione dubitandi, relenduntur certi, quoniam cum Testatrix voluerit hanc distributionem fieri inter ipsius testaricis heredes hæreditaria qualitas careant Mariola, eisque descendentes, qua' hoc titulo per Matrem honorata non fuit, linea de plano intrat vulgare dicterium Ie: And: in addit. ad Speculationem, quo pafim nostri uituntur, fideicommissum de te non loquitur, & non es vocatis, ut de fideicommisso, vel alia dispositione ordinata pro hereditibus, ut convenire non possit, si querit, quoniam hæreditaria qualitatem non habent, pater ex illis, quibus infra circa diffinentes opiniones Bart. & Caspar, quoniam utraque opinione arteta, hereditaria qualitas semper necessaria supponitur. Neque alius momentum esse dixi, quod ratione subiecta aetate verbum hereditam intellegendum sit de illis sanguinis, non autem rei familiaris, ita pati, Itaque videntur distinctiones, & confiderationes, cum quibus haec materia venit regulanda; Et per consequens in omni casu, penceps semper edocemur verisimilium, ac irrefragabile esse montium adeo frequenter opportunam rationem repetitum, & incutendum, ut procedendum non sit cum generalitatibus, minus que cum eo quod in una, vel altera descendere dicatur, sed cum distinctionibus, eaquecum congrua applicatione, iuxta singulorum casum circumstantias particulares, ac praecisas.

JANUEN. DISTRIBUTIONIS

PRO
LER CARII,
CUM
MARIIS.
Responsum pro veritate.

De modo sucedendi in fideicommisso, vel alio similijure, & quando in successoribus sanguinis requiratur etiam qualitas hereditaria, ad eandem materiam, de qua supra dico. 144.

SUMMARIUM.

1. Fatti series.
2. Vocab. ordinata pro hereditibus non convenit illis, qui non sint tales.
3. De interpretatione verbi heredes.
4. De confiderationibus particularibus in casu.

DISC. CCLVIII.

factam, quod cum Testatrix, deficentibus masculis hujus linea dixerit, quod feminis ex altera superflites, ubi quarternario numerus excedent, quamcum altera linea, seu stirpe succederent, ita clare declaravit, vocafidas tantum lineas duorum hereditum, quos instituit, & conferuerunt, quod hanc lineam Mariola filia sciemna reputavit meret extraneam, dum restrinxit dispositionem ad heredes, sciemna aliud in animo habuisset, conceperit, vocationem sub nomine libertorum, vel deficentium, ut de facili explicabile erat, non autem sub nomine hereditum; Adeo ubi casus dare omnitudinem exciditionem linee Stephanam tam masculinam, quam femininam, probabilius dicen-

enunciata res judicata favore illorum de sanguine in exclusionem hereditum extraneorum.

Non tamē exinde refutat, ut in concursu corum, qui utramque habeant qualitatem hereditum sanguinis, ac rei familiaris, concursum pretendere valeant illi, qui habent quidem primam qualitatem sanguinis, carent vero illa rei familiaris, quoniam ut patet ex allegatis, omnes concordare videantur, ut illi, qui unam tantum habent qualitatem, concurre non possint, cum illis, qui habent utramque.

Iisque verum etiam ubi in vocatis utrumque vocabulum adjectum est, quia nempe filii, seu descendentes, ac heredes vocati sunt, quales est quod disputata in allegatis decisionibus Dunozett. & Orthob. & de qua agitur supra dicta. 144. ex qua patet sufficiens punctualiter decisum per Rot. Rom. pro filiis, vel descendentes filii masculi hereditis instituti contra filios, vel descendentes filie feminie, quae doce accepta, hoc hereditis titulus honorata non fuit, multo vero magis, ubi solus titulus, seu terminus hereditis adjectus est, non autem alter filiorum, vel descendentiū, ut tunc existente questione, an unum vocabulum sit cum altero conjunctivè vel potius disjunctivè, adeo ut una qualitas tantum sufficiat, permeccare oporteat hereditarianam qualitatem, cum qua' & non alia' verificari potest istud vocabulum hereditum, pro quibus vocatio facta est.

Et quamvis plures credant, ut etiam solum vocabulum hereditum voluntate Testatoris, vel natura bonorum convenientia hereditibus sanguinis absit, necessitate alterius hereditaria qualitatis rei familiaris, adiecta ratione, quod alia' hereditaria evertio fideicommissi, atque descendentes vocati, revocare non possent alienationes factas a gravato, ex deductis per Fufar. dicta q. 340. num. 1. cum dubiis sequentibus. Artamen id procedit quod tenet ut opiniō vo- lentiū, ut in hereditibus sanguinis requiratur etiam qualitas hereditaria rei familiaris hereditis gravati ultimi morientis, hereditaria opinionem receptam in Regno Neapolitano in illis feudiis concessis pro legitimi hereditibus, ut feliciter requireatur utraque qualitas sanguinis, & rei familiaris, non solū respectu primi acquirentur, sed etiam ultimi morientis, ad eius onera fidei successori teneantur, iuxta mapitalem decr. 1. Franchi, cum alia plures deditis in it. de f. pref. propter. decr. 21. & 22. & in aliis, tunc etiam intrant dicta rationes ponderantes apud Fufar. ubi supra, id est dicta opinio quamvis forte habent minores sequaces probabilis videtur, ut ipse cum reputat num. 10.

Secus autem, ubi non agitur de qualitate hereditaria ultimi morientis, sed solum de illa ipsius Testatoris, seu primi acquirentur, quam solum sufficere in punto juris est verius, magis receptum, ex firmatis per Rot. dec. 499. n. 5. & 6. & 492. in fine part. 5. recent. quoniam respectu qualitatis hereditaria ipsius Testatoris, vel primi acquirentur in hujusmodi mixtis dispositionibus nemo discrepat, ut pafim in feudi, vel Empytheutica materia receptum habemus, ubi scilicet agitur de fidei, vel empypheuti mixta, cujus extra sunt sint capaces, unde necessaria sit qualitas sanguinis juncta cum qualitate hereditaria.

Atque tunc sola qualitas sanguinis in hoc proposito sufficeret, quando per ipsum hereditem sanguinis non staret, quo minus effet heres etiam rei familiaris, qua' nempē hereditas extranea relata est, cum illa caufi sufficiat, quodnon flet per eum; Et consequenter in concursu eorum, qui utramque hereditate hereditaria ipsius Testatoris prorsus plana, nullique fundato inmixta est prætentio habentium solum qualitatem sanguinis abique altera, cum ad summum hec impeditio cadere valeat, quando nullus alius extantibus hereditibus sanguinis sola contentia effet cum hereditibus extraneis rei familiaris tantum, dum illi, qui per Testatoris abhereditaria qualitate exclusi sunt, ita habent pro omnino extraneis, neque illis conveire potest dispositio facta pro hereditibus.

Consideratione quoque dignam esse dixi ponderationem factam, quod cum Testatrix, deficentibus masculis hujus linea dixerit, quod feminis ex altera superflites, ubi quarternario numerus excedent, quamcum altera linea, seu stirpe succederent, ita clare declaravit, vocafidas tantum lineas duorum hereditum, quos instituit, & conferuerunt, quod hanc lineam Mariola filia sciemna reputavit meret extraneam, dum restrinxit dispositionem ad heredes, sciemna aliud in animo habuisset, conceperit, vocationem sub nomine libertorum, vel deficentium, ut de facili explicabile erat, non autem sub nomine hereditum; Adeo ubi casus dare omnitudinem exciditionem linee Stephanam tam masculinam, quam femininam, probabilius dicen-

An ille, qui de tempore dispositionis existat, & sit cognitus disponentis vocantis alios nascituros, & incognitos, censeatur ita exclusus, & non veniat sub genere vocato.

SUMMARIUM.

1. Fatti series.
2. De fideicommisso habent speciem beneficij, vel commende.
3. De proximitate gravati magis quam gravantibus.
4. Quando ab exclusione à dispositione particulari licet, nec ne inferre ad exclusione à vocatione generali.

DISC. CCLIX.

Hieronimus heredem instituit masculum nasciturum ex familia illorum de Vignans Berroletis, qui vocari debet Benedictus, atque debito tempore erit Clericus, deinde Sacerdos, qui tamen illi' natus hereditatis frumentum obtinet, coquētus hereditatem pervenire voluit ad alium Sacerdotem de eadem familia, & quatenus non reperiit Sacerdos, ad alium de eadem nominandum à dicto Benedicto primo successe, & ita successivè in perpetuum, nulla mentione facta Gerardus eius confessori Clerici in sacris ipsius Testatoris jam cogniti; Obtenaque hereditate per Benedictum postea natum primum masculum procreatum per Petrum alterum Testatoris confidobrino, vel agnato, ite donec vixit ea potius est, atque post eum mortem illam obtinuit alter epuldem Petri filius, qui pariter Benedictus nuncupatur, qui ad facios ordines, etiam Presbyteratus, ut Testatoris voluntati pareret, ascendit, contra quem jam per aliquod tempus possidetem præventionem excitavit dictus Gerardus tanquam proximos, & H senior,